

Politikai
röpiratok.

167.

A
NEMZETI JÓSZAG SZERZŐJÉNEK

167
VEDRES ISTVÁNNYAK,

9574
A

BANKÓTZÉDULÁK

ELENYÉSZTETHETÉSÉRŐL

V A L Ó

VÉLEKEDÉSE.

—•••••—
KÖZRE BOTSÁTOTTA:

Tekéntetes Ns. Tsongrád Vármegyének Fő
Adózedője, és több Nemes Várme-
gyéknek Tábla' Bírája,
BOTKA FERENTZ.

—•••••—
4.
SZEGEDEN,

—•••••—
Nyomtatott GRÜNN ORBÁN' betűivel

—•••••—
1807.

L 5752789916

BARÁTOM!

A Magyar Haza, és annak kedves Fedelme boldogságának előmozdítása, és megszerzése iránt való buzgólkodás, olly közönséges tulajdonává vált már Nemzetünknek, hogy azonn, ha nem eggyféle következésselis, legalább tehetségéhez illő iparkodással már minden, a ki tsak mozoghat, eggy szívvel, lélekkel törekedjen. — E' volt indító oka ezen levél közre botsájtásánakis, mellyet, ha mindjárt nem nagy munkával készült, és semmi ollyas különös találmányt nem foglalís magában, tsak ugyan, mivel fontos a tárgya, és okot szolgáltatathat sokakba sokféle jó gondolatok fölgerjesztésére, és eggy ollyatén állításnak, 's föltételnek helyyes kidolgozásárais, mellyet a mostani környül állások

elkerülhetetlenül szükségessé tesznek, nem éppen minden tekintet nélkül valónak ítéltetni. Azért: ha eltaláltam véle szójad tized, örvendek rajta; ha pedig nem; kérlek barátom! azonn légy: hogy helyesebb, arányosabb, és igazabb Javaslásoddal, most mindjárt, a' midőn még lehet, igyekezz javára szolgálni Hazádnak; nehogy azok közé számláltatódj, a kik, vagy útmutasokkal kárára, vagy: velőtlen ótsárlásukkal kissebbtérésére tzeloznak egyenes szívű Nemzetünknek.

A K i a d ó.

KEDVES SÓGOR URAM!

Az iránt tettett tudakozódní tőlem: mitsoda nevezetes újság fordult légyen elő a mostani Pesti vásár alkalmatosságával? — Semmi különös; minden még mostis a maga drága állapottyába vala! noha pedig: mind a durva, mind a kikészített műszereknek táméntalan fokasága, egész tsudálkozásba hozta az embert, főképp: ha a 20. vagy 25 elztendők előtt volt Pesti vásárt a' mostanival egybe veté. Az eladók fokasága,

és a vevők kevés volta miatt, láttatott tsak ugyan némelly tzikkeleknek az ára megtsükkeni; 's a gyapjúé valóságossan lejjebbis szállott, mivel, a mint a híre futamodott, vagy megtiltatódott annak kivitele az Országból, vagy a harmintzadja följobb emeltetett; 'ez, hihető azért: hogy a belső Fabrikán-sok magoknak előbb elegendőt bészerezhesenek. — A Bankótzéduláknak emelkedő bötseis fokot tett ezen változásba, az pedig alig ha onnét nem származott, hogy talám: pengő pénzzel váltatódnak föl! vagy: hogy azoknak egy nevezetes részéért Magyarországot jót fog állni! — Vásár elején, és utólján, úgy értettem: tartatódtakis ezen tárgyról kerületi tanátskozások; de, hogy mibe alapodott légyen meg iránta az Ország? az tsak ugyan még bizonytalan.

Ezen Bankótzéduláknak, minden nevezetessen érezhető kár nélkül, miképpen lehető megsemmisítésükről haza érkezésemmel énis gondolkodtam; 's gondolatimat azon *Viszontkötelezők* Szisztémájára építettem, mellyek által, édes Hazánk számára egy nevezetes Nemzeti Jószág megszerezhetését lehetségesnek, és könnyűnek lenni megmutattam. Közlöm én azokat Sogor Urammal, nem azért ugyan, mintha talám mások, helyessebben, ezen tárgy iránt nem

gondolkodnának; hanem csak annak megmutatására: hogy a fõnt említett *Viszontkõtelezõk* Szisztemáját, a Bankótzédulák megfemmisítésébenis, igen foganatossan lehetne alkalmaztatni, és pedig a következendõ módonn:

A megfemmisítendõ Bankótzéduláknak se minémiségük, se pedig számuk mennyiségét én ugyan nem tudom bizonyossan; ezen gondolatom ki fejtõdésének meg értésére mindazonáltal, fölteszem azt: hogy mostanában, minden Tsászári, 's Királyi Tartományokban találtassanak:

1, és 2 forintos Bankótzédulák	100,000,000 forint árúk.
5, és 10 forintosokis	- 100,000,000.
25 forintosok hasonlóképpen	100,000,000.
100 forintosok szinte úgy	100,000,000.
500 forintosok pedig	- 50,000,000.
1000 forintosokis csak	- 50,000,000.

Így! öszveséggel 500,000,000. forintokat érõ Bankótzédulák legyenek mostanában folyamatban.

Ha ezekbõl, 100 millió forintok, teszem az 1, és 2 forintos Bankótzédulák, 5 forint

száztúl való levonyással, Réz pénzrel fölváltattatnának; ismét 100 millió forintok, tetszem az 5, és 10 forintos Bankótzédulák, 10 procentó lehúzással Conventionalis Ezüst pénzért beszédettetnének; továbbá: ha megint 100 millió forintok, az az a 25 forintos Bankótzédulák, 15 procentó levonyással, Arany pénzzé átváltoztattatnának; a még hátra lévő 100, 500, és 1000 forintos Bankótzédulák pedig, a mellyek még 200 millió forintokat tesznek, ollyaten *Viszontkötelező* Levelekkel tseréltetődnének föl, mint a millyeneket én a Nemzeti Jószág megszerzésébe haszon vehetőknek lenni megmutattam. *) 'S ezeknek bizonyos üdőben pengő pénzzel való béválthatása végett pedig, ismét 100 millió forintnyi hasonló *Viszontkötelező* levelek, a Király és Ország hatalmával készitetődnének, és jó bátorság mel-

*) Olvashatni, és megtudhatni ezen Viszontkötelezők tulajdonságát e' következő Tzímű könyvetskében: *Egy Nemzeti Jószág, mellyet Magyar Ország, és a' hozzá kaptolt Tartományok számára 's javára szerzett* Vedres István. *Ns. Magyar Országon hiteles, és Szabad Királyi Szegeged Várossának esküdt Földmérője. Szegegeden nyomtattatott Grün Orbán betűivel 1807 esztendőben.*

lett, 24 esztendőig folyvást pengőpénzben fizetendő 6 procentó Interesre legalább felényi mennyiségben azok közt osztogatódnának, a kik a 100, 500, és 1000 forintos Bankókat fölváltanák; vagy pedig mások köztis, a kik t. i. hasonló, és szükséges bátorságot mutathatnának; Ezen Interessek ismét minden esztendőben, azon pénzben, a mellyben bėjöttek, azonnal megént elegendő bátorság mellet hasonló pöngő pénzben fizetendő 6 procentó interesre újra ki adattatnának, akkor:

Ezeknek a folyamatban lévő, és Interesre kiadott 100 milliónyi *Vizontkötelező* leveleknek Interesével, és Interesseinek Interesével, mivel azok 24 esztendők elfolyása alatt, a mint az ide zárt Tábla kimutattya 304.893.464 forintokra szaporodnának, nem tsak magát azon 100 milliónyi Tőkepénzt, melly ezen Intereseket származtatná, hanem azokat a 200 milliónyi *Vizontkötelező* leveleketis, mellyek, a 100, 500, és 1000 forintos Bankóztédulák váltására, vagy föltserelésére kiadattatnának, öszveséggel, mind a 300 millionyi *Vizontkötelező* leveleket bé lehetné váltani, kifizetni, és semmivé tenni! Így! a Bankóztédulák ugyan mindgyárt, a Nemzeti papiros pénzek pedig, 24 esztendőre egészlen eltünhetnének az Austriai Birodalom határárúl.

Ezen javaslast, a következő okok támogatják;

1sően: Az eggy, és két forintos Bankóknak Rézpénzre való föltserelésével a Státus Kassája nyerne - 5,000,000 fl.

Az 5, és 10 forintosoknak Conventionális ezüstpénzre való fordításával pedig - - - - - 10,000,000

Az 25 forintosoknak aranypénzre való fölváltásával végre - - - - - 15,000,000

Öfzeséggel 30,000,000 forintokat nyerne a Státus Kassája.

2szor: A 100, 500, és 1000 forintos Bankókba lévő 200 millió forintok kifizetésének terhé, a Státus önnön magáról letenné, mivel a *Viszontkötelezők* által, azoknak kifizetését, és beváltását az Országok lakossai vennék föl magukra; ezen 200 millió forintnyereségis tehát a Státus Kassájára háromlana.

3szor: A váltópénz, arany, és ezüst, régi mód szerént ismét folyamatba jönne,

mivel a Státus 300 millió forintnyi apróbb, az az: 1, 2, 5, 10, és 25 forintos Bankókért, 270 millió forint arany, ezüst, és rézpenzt tenne folyamatban, így:

4szer: A Bankóztédulák sokasága, és bötse álhatatlansága iránt lévö panalzfzai a Tartományoknak letsendesednének; annyi-val inkább:

5ször: Mivel egyszerre, minden Ban-kóztédulák, tsekélly, alig érezhető, és minden örökös Tartománybéli lakosok közt arányos héjányossággal elvesznének.

6szor: A kereskedés könnyebbitésére, és előmenetelesítésére, mindenkor elkerül-hetetlenül szükséges papirospénz, t. i. a *Vi-szontkötélezők* föntmaradnának ugyan folya-matba, de minden elbukás félelme nélkül; mivel

7szer: Azokért, nem tsak a Státus ma-ga, hanem különössen a Tartományok la-kossaiis jött állanának; melly által, a Státus-nak, az Országok lakossaiével öszve kötött hi-tele, sokkal erősebbé tétetődne.

8szor: Minden Jóságoknak az ára le-
szállana, 's ez által a Státusnak az illyenek-
re tett költségeiis, eggy harmad, vagy leg-
alább, eggy negyed rélzszel megkevesebbed-
nének.

9szor: Minden kereskedés, a maga ter-
mészeti folyamattyába vizsgálva menne, és
az, a pöngöpénz bővsége által kimondhatat-
lanúl virágozna.

10szor: Az Országok, Tartományok,
Nemzetek, és az egész Ausztriai Biroda-
lomnak azon boldogsága, melly, a jó, igaz,
és Conventionalis pöngöpénznek folyamat-
ban lévő elegendő mennyiségéből származik,
meggyökerefedne, és kelemetessen tenyé-
szedne.

11szor: Sok tsalásoknak, hamisságok-
nak, erőszakoskodásoknak, vége szakadna;
és egyszor'smind eleje vétetődne; végre:

12szor: Az Uzsorások fősvénysége
korklátba zárattatna.

Ezeket pedig, valaminthogy bizonyosan reményleni, úgy könnyű moddal végreis lehetne hajtani, ha hogy: minden Tartományban, a *Vízontkötelezők*, a Fő Nemzeti nyelven készíttetnének; és azokkal, mintegy ollyatén módon fognának bánni, a mint azt én, az említett Nemzeti Jószág megszerzéséről írt könyvetskémben elő adtam.

Végre: ha hogy ezen temérdek pénz, nem a tehetetlen hevertetésre kénzerítődne; hanem: azon haszonhajtó, legferényebb forgásba helyheztetődne, mellyet egyedül tsak a Tsászári, 's Királyi örökös Tartományok Lakossai, egyenlő szabadsággal űzött belső, 's külső kereskedésének mindenféle nemei okozhatnak.

Azt az egyetlen egy Jegyzést tészem még tsak ide, hogy: ezen Plánumnak tökéletes végre hajtása végett, a Nemzeti Jószágot azonnal valóságra kellene hozni, és azt mindgyárt legfontossabban használniis; mert úgy: nem vólna az a temérdek kints, mellyet Magyar Országba tsudálkozásra méltó foganatal tenyészővé tenni; nem találkozna azaz akadály, mellyet hathatóssan meggyözni; és így: az egész Austriai Monárkiát, egy olly Oriási termetű biroda-

lommá, mellynek minden tagjai, a szükséges arányúság megtartása mellett, a bámulásig ifzonyúk! és a kétségbe ejtésig retentők lennének! átváltoztatni ne lehetne.*)

Barátságos atyafiságába továbbrais magamat ajánlván, vagyok, 's maradok állandóul Szegeden 19dik Junii 1807.

Igaz Barátya és Sógora
Vedres István *m. k.*

*) Ez az a dolog, mellynek föltételét fontosnak; megvizsgálását szükségesnek; végre hajtását pedig, főképp a mostani környülállások közt leg elmúlhatatlanabbnak ítéli
a Kiadó.

Annak kimutatása, hogy: 100 millió Forintnak
 24 elztondeig pengő pénzben fizetendő 6 procento
 Interesse, és Interesseinek Interessei öfzveség-
 gel 304,893,464 for. pengő pénz szaporítsanak.

Elztondó		Száz millió forint 6 procento		
Száma	Rendje	Elztondón- ként való Interesse	Intresseinek Interessei	Allandó Inte- resseinek, és Interessei in- teresseinek menyisége.
Szerént		<i>Tészen Forintokat</i>		
1	1808	6,000,000	—	6,000,000
2	1809	6,000,000	360,000	12,360,000
3	1810	6,000,000	741,660	19,101,600
4	1811	6,000,000	1,146,096	26,247,696
5	1812	6,000,000	1,574,861	33,822,557
6	1813	6,000,000	2,029,353	41,851,911
7	1814	6,000,000	2,511,114	50,363,025
8	1815	6,000,000	3,021,781	59,384,807
9	1816	6,000,000	3,563,088	68,947,895
10	1817	6,000,000	4,136,873	79,084,769
11	1818	6,000,000	4,745,086	89,829,855
12	1819	6,000,000	5,389,791	101,219,647
13	1820	6,000,000	6,073,178	113,292,826
14	1821	6,000,000	6,797,569	126,090,395
15	1822	6,000,000	7,565,423	139,655,819
16	1823	6,000,000	8,379,349	154,035,168
17	1824	6,000,000	9,242,110	169,277,278
18	1825	6,000,000	10,156,636	185,433,915
19	1826	6,000,000	11,126,034	202,559,950
20	1827	6,000,000	12,153,597	220,713,547
21	1828	6,000,000	13,242,812	239,936,360
22	1829	6,000,000	14,397,381	260,353,741
23	1830	6,000,000	15,621,224	281,974,966
24	1831	6,000,000	16,918,497	304,893,464

FÖVÄRSI
KÖNYVTÁR
1912

